

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VI. Scientia media derogat divinæ omnipotentiaë, ac enervat efficaciam gratiaë,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

illâ quæ ab altera attingitur : At juxta principia Adversariorum, voluntas creata attingit in suis effectibus & operationibus attingit aliquam rationem priorem, & nobiliorem eâ quæ per se primò attingitur à Deo : Ergo illa priùs eligit & priùs determinat. Major est evidens : cum enim causa & effectus sint correlativa, judicandum est de prioritate & de posterioritate causarum, secundum prioritatem, vel posterioritatem effectuum. Minor verò probatur. Juxta doctrinam Adversariorum, voluntas creata attingit per se primò in actu & effectu quem producit, rationem specificam, & determinat Deum ad illam ; Deus verò per suum concursum attingit per se primò rationem individualem, & determinat voluntatem ad eliciendam hanc numero operationem, vel producendum hunc effectum in individuo : Sed in quolibet actu & effectu, ratio specifica est prior, & perfectior individuali ; cum prima constituat essentiam rei, secunda verò sit extra ejus naturam & quidditatem : Ergo juxta principia Adversariorum, voluntas creata attingit in suis actibus & effectibus, aliquam rationem priorem, & nobiliorem eâ quam Deus per suum concursum attingit.

§. V.

Scientia media tollit à Deo supremum dominium in nostras voluntates.

145.

PROBATUR. Ille qui habet supremum dominium in rem aliquam, potest eâ uti, eamque applicare ad quodcumque voluerit, quomodocumque voluerit, & quodcumque voluerit ; in hac enim potestate utendi, consistit jus dominativum, ut docent Theologi & Jurisperiti : unde quia voluntas est regina & domina cæterarum potentiarum, & charitas aliarum virtutum, eas movent & applicant ad suos actus eliciendos. Ergo si Deus non possit applicare voluntates nostras, ad liberè volendum quidquid ipse voluerit eas velle, sed priùs explorare debeat, & prævidere per scientiam mediam, quid illæ ex innata libertate sint voliturae, nec possit illarum determinationem & consensum prædefinire, & causare, tanquam primum liberum, & primum determinans ; sed illum ab ea debeat expectare, & veluti emendicare, ac precariò obtinere, manifestum est, quòd non habebit supremum, & perfectum, ac regale dominium in voluntates nostras, sed politicum tantum & civile, quale Maritus habet in Vxorem, vel Consul, aut Magistratus in populum. Hoc autem repugnat Scripturæ & SS. Patribus : dicitur enim Proverb. 21. *Sicut divisiones aquarum ; ita cor Regis in manu Domini : quocumque voluerit, vertet illud.* Quibus verbis Scriptura significat, cor Regis, quod inter omnia corda maximè liberum esse debet, ita esse sub manu & potestate Dei, & sub dominio ipsius, qualiter sunt aquæ sub manu hortulani, quas derivat & dividit quomodocumque voluerit : ita quòd sicut aquæ non resistunt divisioni, quæ manu hortulani fit ; ita nec cor Regis, Deo efficaciter illud moventi. Unde sæpe docet Augustinus, *Deum habere cordium inclinandorum omnipotentissimam potestatem. Illum magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi homines. Deo volenti saluum facere, nullum humanum resistere arbitrium ; illumque de ipsis hominum voluntatibus facere quod vult, & quando vult &c.*

A Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Sicut Rex ille vel Dominus, non haberet perfectum & supremum dominium in servos, vel in subditos, qui non possent eis quidquam præcipere vel imperare, nisi quod prævideret, & præsciret illos suâ sponte, & propriâ inclinatione voluturos ; & qui non possent eos ad suam pertrahere voluntatem, sed potius cogeretur, voluntati illorum se accommodare : tunc enim talis Rex vel Dominus, potius faceret voluntatem subditorum & servorum, quam ipsi subditi & servi voluntatem Regis vel Domini. Ita similiter, Deus non habebit perfectum dominium in voluntates hominum, si non possit quidquam decernere, ac definire circa nostros actus liberos, nisi quod præscit, & prævidet per scientiam mediam, homines ex innata libertate voluturos ; nec operabitur omnia, juxta consilium voluntatis suæ, ut dicit Apostolus, sed potius secundum præscientiam, & prævisionem voluntatis nostræ, ut olim dicebat Faustus. Certè si Superiores in Religione, nihil aliud possent præcipere subditis, quam quod præviderent eos propriâ sponte, & inclinatione naturali esse voluturos, facillimum esset illis obtemperare, nec magna esset illorum auctoritas, & parvum ac ferè nullum obedientiæ meritum foret.

B Confirmatur amplius : In sententia Adversariorum verificari non potest id quod dicit Augustinus, Deum scilicet magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi homines : Ergo illa contradicit Augustino, & tollit supremum, & regale dominium, quod Deus habet in voluntates nostras. Consequentia patet, Antecedens probatur. Homines ratione perfecti dominij quod habent in suos actus, possunt se liberè determinare, & de facto se liberè determinant, ad quod voluerint, quando voluerint, & ubi voluerint : Ergo si Deus non possit, sine læsione libertatis, applicare, & determinare voluntates hominum, ad quod voluerit, & quando voluerit ; sed debeat per scientiam mediam explorare futurum consensum voluntatis humanæ, ac expectare, & querere occasiones, & opportunitates temporis, loci &c. manifestum est, quòd non ita habebit in sua potestate voluntates hominum, ac ipsi homines.

§. VI.

Scientia media derogat divinæ omnipotentia, ac enervat efficaciam gratia.

PROBATUR primò : Juxta principia Adversariorum, Deus servatâ libertate arbitrij nostri, non potuit promittere Abrahamæ filios spirituales, per fidem & conversionem Gentium, ex facultatibus & thesauris suæ omnipotentia ; sed solum ex præsupposita scientia media, quâ noverat, quòd istæ vel illæ Gentes, tali tempore vocatæ ad fidem, credituræ essent : vocatæ, inquam, æquali vocatione externâ & internâ ; imò fortè minori, quàm alia Gentes, quæ non crediderunt : Sed hoc multum derogat divinæ omnipotentia, & enervat efficaciam divinæ gratia : Ergo & scientia media. Major patet, Minor probatur. Juxta hunc dicendi modum, quòd Deus promissionem adimplere potuerit, non provenit tanquam à prima radice ab ejus omnipotentia, sed à potestate, & determinatione liberi nostri arbitrij ; nisi enim hæc præsupponeretur à Deo prævisa per scientiam mediam, Deus ex tota sua omnipotentia, & ex virtute auxiliorum gratia, quæ ab illa proveniunt,

niunt, talem promissionem facere, aut certè adimplere non potuisset: cuius oppositum expresse docet Augustinus cap. 10. de prædest. Sanctorum, his verbis. *Quando ergo promisit Deus Abraham fidem Gentium, non de nostre voluntatis potestate, sed de sua prædestinatione promisit: promisit enim quod ipse facturus fuerat, non quod homines. Quia etsi faciunt homines bona que pertinent ad colendum Deum, ipse tamen facit ut illi faciunt que præcepit, non illi faciunt, ut ipse faciat quod promisit: alioquin ut Dei promissa complerentur, non in Dei, sed in hominum esset potestate, & quod à Domino promissum est, ab ipsis redditur Abraham. Non autem sic credidit Abraham, sed credidit dans gloriam Deo, quoniam qua promisit potens est facere: NON AIT PRÆDICERE, NON AIT PRÆSCIRE, nam & aliena facta potest prædicere, atque præscire, sed ait, POTENS EST ET FACERE, ac per hoc facta non aliena, sed sua. Quibus verbis clarissimè docet, certitudinem & intallibilitatem illius promissionis, non esse desumendam ex divina præscientia explorante consensum voluntatis humanæ, sed ex divina omnipotentia, & ex virtute & efficacia gratiæ, determinantis, & applicantis voluntatem ad operandum, idem docet Epistola 105. sic discurrens: *Quod promittit Deus, non facit nisi Deus; habet namque aliquid rationis & veritatis, ut homo promittat, & Deus faciat: ut autem homo se facere dicat, quod promiserit Deus, superba impietatis est reprobis sensus. Videndus est etiam de corrupt. & grat. cap. 12.**

149. Dices, scientiam mediam non derogare divinæ omnipotentia, nec efficacia gratiæ, quia per illam, consensus voluntatis nostræ non prævidetur futurus, independenter à gratia, sed dependenter ab illa; & sub conditione quod illa detur, vel offeratur homini, in tali vel tali occasione.

150. Sed contra: Ille consensus non ponitur à scientia media, nec prævidetur ab illa, ut proveniens à determinatione gratiæ; infallibiliter agentis, & inclinantis ad illum; sed ponitur ut determinans ipsam gratiam, quæ de se indifferens est, & per consensum à libertate ortum, non à Deo prædefinitum & prædestinatum, auxilium ipsum determinatur, & redditur efficax; & sic non prævidetur consensus, ut ab omnipotentia Dei, ejusque gratiæ, & auxilio determinatè proveniens, sed sub ipso adjutorio illi oblato, à libertate nascens: sicut olim asserabant Semipelagiani, ut refert D. Prosper versus finem Epistolæ ad Augustinum, cuius verba supra §. 1. retulimus; Ergo scientia media derogat divinæ omnipotentia, & tollit efficaciam gratiæ. Consequentia patet, ut enim dicit Fulgentius libro de Incarnat. & gratia cap. 29. *Quomodo Deus omnia que vult facit, si volens hominem salvum fieri, cuius salus non nisi à bona incipit voluntate, ipsum velle non in homine inchoat, sed ut ab homine nascatur expectat? O quam pessimum nefas asseritur, dum gratia Dei contumaciter repugnat, & homines operâ Dei se in bonum mutari negant, qui homines non essent, nisi bonitate Dei operantis existerent. Ita ne verò rerum ordo credi putarive permittitur, ut Deus qui Creator est hominis, valeat hominem facere, non mutare; & qui nullius eget adjutorio, ut hominem faciat, operari tamen quod vult in hominis voluntate non possit, priusquam in homine ipsum velle repererit? Hanc, inquit, amentiam, & à fidelibus suis arceat, & ab infidelibus auferat Deus.*

Tom. I.

A Dices rursus, Quamvis Deus sit omnipotens, non potest tamen facere, aut velle impossibilia: unde cum impossibile sit illum obtinere & causare liberum consensum creaturæ, per aliquid physicè prædeterminans, & antecedens prioritate naturæ determinationem voluntatis creatæ, divinæ omnipotentia nequaquam derogatur, dicendo quod Deus nihil possit certò statuere ac definire, circa actus nostros liberos, priusquam per scientiam mediam exploraverit, ac prævident liberum voluntatis humanæ consensum.

B Sed contra: Cum omnis causa debeat esse prior saltem naturæ & causalitate suo effectu, tantum abest quod sit impossibile Deum obtinere & causare liberum consensum, ac determinationem nostræ voluntatis, per aliquid illam prædeterminans, eamque antecedens prioritate naturæ, quin potius repugnet, & implicet contradictionem, quod aliter eam causet, ac efficiat, quam per influxum prævium, & prædeterminantem. Unde si Deus talem determinationem & consensum voluntatis humanæ, obtineat per scientiam mediam, explorantem, ac expectantem circumstantias, occasionales, & opportunitates temporis & loci, & exhibendo concursum tantum indifferentem, & à voluntate creatæ determinabilem, illum non obtinebit, causando & efficiendo, sed eum expectando, & veluti emendicando à voluntate creatæ: quod multum derogat ejus omnipotentia, & efficacia gratiæ; ut enim cecinit D. Prosper in carmine de ingratis cap. 15.

C *At verò omnipotens hominem cum gratia salvat. Ipsa suum consummat opus, cui tempus agendi semper adest, que gesta velit; non moribus illi fit mora, non causis anceps suspenditur ullis: Nec quod sola potest, cura officioque ministri Exequitur, famulisve vicem committit agendi.*

Secundo principaliter arguitur, Supposita scientiæ mediæ de aliquo conditionato, v. g. de conversione Petri futura, si ponatur in his vel illis occasionibus & circumstantiis: vel potest divina voluntas, stantibus adhuc illis conditionibus, velle oppositum, vel non potest id velle: Si possit velle oppositum, illa scientia non erit infallibilis; quia adhuc restabit consideranda voluntas divina, à qua poterit impediri talis conversio, & cassari seu evacuari veritas objectiva hujus futuri conditionati. Si verò posita illa conditione, & cognita per scientiam mediam determinatione voluntatis Petri, conditionatè futura, Deus non possit oppositum velle, pro illo statu conditionato, diminuta est divina omnipotentia, & libertas divinæ voluntatis, circa tale objectum, & circa omnes alias combinationes liberas conditionatas; & aliquid est possibile, & liberum voluntati creatæ, quod non est possibile nec liberum voluntati divinæ: voluntas enim creatæ, sub illis occasionibus & circumstantiis, prævidetur se determinatura ad unam partem, cum possibilitate & libertate se determinandi ad aliam.

E Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Dicere aliquid esse, vel fore liberum, & impedibile à voluntate creatæ, & non à divina, vergit in præjudicium omnipotentia, & libertatis divinæ: Sed penitentia Petri, sub illis occasionibus & circumstantiis, in quibus per scientiam mediam prævidetur conditionatè futura, est libera voluntati Petri, & ab ea impedibilis, ut constat. Ergo si illa non sit etiam libera voluntati divinæ, & ab illa impedibilis, omnipotentia Dei, ejusque libertati derogatur: Sed juxta principia Adversariorum, talis con-

R r